

Det var så det indledende, hvor jeg ville sige lidt om hele forskningsdelen, DIIS-rapporten. Ellers vil jeg i resten af mit indlæg måske bruge lidt energi på at forklare, hvorfor man godt kunne nå frem til det synspunkt, at ikke alt, hvad USA og Vesten gjorde, var godt og rigtigt, uden at man behøvede at synes, at Sovjetunionen var noget alternativ, og uden at man var ukritisk over for Sovjetunionen.

Det var jo sådan, at i de gode dage, dengang Socialdemokraterne og de borgerlige partier var helt enige om, hvilken politik der skulle føres, kunne vi se, at USA og andre vestlige lande gennemførte en lang række overgreb, førte en lang række krige, som ikke blev ført med det formål at sikre demokratiet, ytringsfriheden osv., men blev ført med det ganske bestemte formål, at man skulle varetage vestlige økonomiske interesser.

Når det handlede om kuppet mod Mossadeqs demokratiske regering i Iran, når det handlede om at vælte en præsident i Guatemala, når det handlede om, at USA videreførte Frankrigs engagement i Vietnam og dermed for alvor fik sat ild i Vietnamkrigen, når det handlede om alle de ting, var det jo indtil langt op i 1970'erne umuligt at få en debat om det. Men da blev der jo skabt megen mistro og megen mangel på tillid til, at det altid var USA, den vestlige verden, som var de gode og de rigtige.

På den baggrund var det vel også meget naturligt, at da USA lancerede en meget aggressiv politik også kombineret med massiv oprustning i 1980'erne, så kom der en folkelig modstand mod det. Denne folkelige modstand blev ikke skabt af Sovjetunionen, og jeg tror, at meget få, der var en del af den folkelige opposition mod udviklingen, nærrede nogen som helst form for sympati for Sovjetunionen.

Men vi havde den opfattelse, at på den ene side var Sovjetunionen et despoti, der mishandlede sin egen befolkning og undertrykte den østeuropæiske befolkning, og på den anden side havde det hverken evnen eller viljen til at starte en krig mod den vestlige verden. Der må jeg jo nok sige, at det, der er kommet frem i DIIS-rapporten på det område, vel bekræfter de synspunkter, vi dengang havde, at der altså ikke var en trussel i den forstand fra Sovjetunionen og fra de østeuropæiske lande.

Så det var jo udgangspunktet for, at man kunne føre en kamp, der handlede om, at man ønskede, at det var nedrustning, der skulle på dagsordenen, samtidig med at vi havde en klar

politisk linje, der handlede om at alliere os med de kræfter i de østeuropæiske lande, der dér kæmpede for demokrati.

Til allersidst vil jeg sige, at det jo i hvert fald er rigtigt, at Sovjetunionen og de østeuropæiske lande ikke alene brød sammen hurtigere, end de fleste havde forventet, men jo også brød sammen på en langt mere fredelig måde, end man kunne have håbet på. For nogle af os troede måske en lille smule på visse borgerlige politikeres og ideologers synspunkt dengang, der handlede om, at i Sovjetunionen og Østeuropa var befolkningen simpelt hen så inficeret af forkerte synspunkter på grund af en totalitær tankegang, at det var umuligt at lave om på samfundet. Det viste sig gudskelov at være forkert, og derfor kan vi så have en diskussion om en afsluttet kold krig i dag.

Første næstformand (Svend Auken):

Tak til ordføreren. Så går vi over til den sidste ordfører, inden udenrigsministeren svarer, og det er hr. Kuupik Kleist.

Kuupik Kleist (IA):

Vi skal kende historien, så vi kan forstå nutiden. Vi skal kende den rigtige historie, så vi kan forstå nutiden rigtigt, og så vi kan planlægge fremtiden på baggrund af vores historiske erfaringer og søge at undgå de fejl, som vi eventuelt måtte komme under vejr med i vores granskning af historien, vel at mærke den sande historie.

Jeg vil forsøge at sparke et aspekt ind i den her debat, som har været totalt overset, ignoreret måske eller negligeret. I hvert fald har ingen af ordførerne i dagens debat berørt emnet Nordatlantens rolle under den kolde krig og især spørgsmålet om Thulebasens rolle under den kolde krig.

Kl. 18.25

Da DIIS-rapporten udkom, hørte jeg til nogle af de røster, som kritiserede DIIS-rapporten for manglende afdækning af det nordatlantiske aspekt. Direktøren for DIIS, Nanna Hvidt, gav mig da også delvis ret, idet hun sagde, at vi alle er enige om, at det kunne have været ønskeligt med en mere udførlig behandling af det nordatlantiske område, herunder Grønlands og Færøernes situation. Men hun siger så også som baggrund for den manglende afdækning af det nordatlantiske aspekt, at udredningen ifølge kommissoriet skulle beskæftige sig med den østlige trussel mod det strategiske område, der er defineret med Danmark som centrum, indlejret i